Ballagi 178

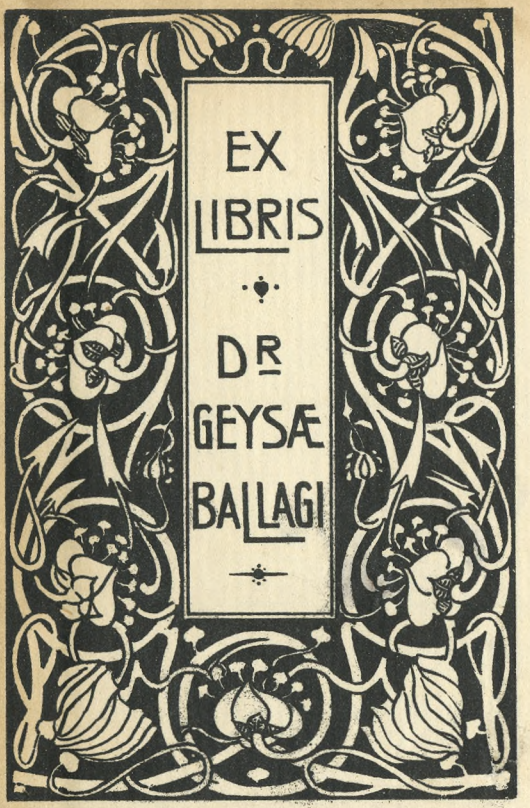
EX
LIBRIS
DR
GEYSÆ
BALLAGI

1626–1643

1. Országgyűlés 1847–1848.

2. Örökváltság. Erdei Fülöp. 1848.

3. Kettős ünnep. Einhorn Ignác. 1849.

4. Évi jelentés, melyet tekintettel az 1854–1858-ig lefolyt időre előad
ba János. 18..

5. Soll die weltliche Regierung des römischen Papstes beschränkt werden
nicht? 1860.

6. Még egynehány szó. Br. Kemény Gábor. 1860.

7. Ungarn's gutes Recht. Von einem Magyaren. 1861.

8. Vagyonunkkal eszesen sáfárkodni honfini kötelesség. Egy lelki pásztor
1867

9. Graf Beust, Oesterreichs Neutralitäts-Politik. 1870.

10. Megvilágítása a minister urak jelentésének a keleti vasút ügyében. ..
dy Sándor. 1873.

11. A felvidék. Felelet Grünwald B. hasonnevű politikai tanulmányára. D..
roň Mihály. 18..

12. Várady Gábor jelentése a tiszó-kerületi vál. polgárokhoz. jul. 6. 187..

13. Várady Gábor tiszó-ker. országgy. képviselő beszéde Tiszán aug. 8. 18..

14. A máramaros-szigeti ügyvédi kamara jelentése 1878. évről. 1879

15. A tisza-eszlári gyilkosság. Egy evangelikus lelkész. 1882.

16. A tisza-eszlári ügy ismeretlen hullája. Dr. Gladius. 1882.

17. Die europäische Friedensliga und die polnische Frage. 1884.

18. Hol az igazság? Igazmondó. 1884.

178
1626

ORSZÁGGYÜLÉS 1847.

MÁSODLAT
A M. N. MUZEUMI
SZÉCH. ORSZ.
KÖNYVTÁRBÓL

1.

PESTEN.
Nyomatott Trattner-Károlyi betüivel.
1848.

LISTA 007674

Dr BALLAGI GÉZA.

„Mordebis neminem, ore, calomo, vultu.“

M. P. M. 32.

ELŐSZÓ.

Akkor még, midőn a' zsarnoki önkény, az ő földi sátányai (censorok) által, a' szabad gondolatot is igyekezett elfojtani bennünk, akkor irtam én itt következő nehány igénytelen soraimat. De a bécsi camarillaból a nyilvánosság elnyomására kiküldött *csőszök*, Lipcsében sem engedék ezt napfényre jöhetni. Most a zavarok után, e már elvesztnek hitt kézirat Lipcséből visszakerülvén, közlöm azt most; 's ha netalán az, kit érdekel most nem azon helyről olvasná, mint mikor irtam 1847. Novemb. ne vegye bal értelembe irányába irt akkori igénytelen szózatom.

Pesten Juliusban 1848.

Országgyülés 1847.

A Magyar Nemzet.

Sokat valék olly helyeken, hol arról folyt a vita: ki légyen az első ? a nemzet-e, vagy a' király ? Hogy én mellyikét pártolám, most ujra látható.

Nemzet alakulásának kelle előbb lenni, azután egy, vagy mint akkor tetszett, több fő egyéneknek, a' nemzet kormányzására; mert a nép tömeg egy, vagy több közös fő nélkül, — anya vesztett méh-ként, szerte megy, vagy más nemzethez csatolja magát.

A magyar nemzet, tisztán ugyan nem, de még meg van, 's egy a legengedékenyebb közül, csak magyarul kell véle beszélni; különben ollykor makranczos, tüzes.

Csak annyi ‚éljen' ne lenne szokásban e nemzetnél, már mindennapivá, 's nevetségessé vált. Most is November 11-én a Sophie gőzösen, már Pozsonyhoz közel, némelly magyarul nem tudok nevetve mondák: Jetzt wird widerum, das menge éljen die Leute kennen nichts anders. Ha ez magyarul hangzik, — meg éljeneztetik.

Bizony e nemzettel csak tudni kell bánni, szivesen tesz mindent; ha pénze van fizet is, ezt igen jól tudják a' németek Bécsben.

Nincs tán nemzet, melly az ujabbnál ujabb inditványokban annyira bővelkednék mint a magyar? — azért saját javára törvényé

alakitnám: miszerint e honban a közjó előmozditása végett összejöttek közül, minden uj inditványt tevő csak tiz ezüst forint díjt fizessen, a bele szólók egyet egyet; valamint küldöttség kinevezésekor husz forint fizettessék, t. i. az által: kiért a' küldöttség szükséges; és ezen pénzen is (mellyet ugy szólván senki sem érezne) a haza szüksége pótlandó lenne. Ugyan hányan vajnák ki e pillanatban szemeimet a nem fizetünk emberei közzül? Pedig virágzó állásban hazánk addig nem lesz, mig a „nem fizetünk" kárhozatos bünét meg nem ismerjük.

A király.

Dicsértessék az Ur az égben, és áldassék a jó király neve e nemzet ajkain, mert olly hosszú idők után méltatá 's felemelte k. trónjához a magyar szót; adjon az ur neki nyugodt 's hosszú életet, hogy megismerhesse 's átláthassa: miként hű magyar nemzete (kivált ha Pestre hivná az ország Rendjeit jövendőre közország gyülése tartására) olly benső érzettel 's hűséggel, ragaszkodik hozzá; élete fogytáig kész védeni őt; 's hogy a nemzetnek annyi sok sérelmei, nem szalma tűzként szétlobbanó láng, hanem, a legmélyebb elkeseredésből kijövő panaszok, mellyeket Felséged királyi széke zsámolyához igazság 's joga fentartása végett nyujtana, ha oda eljuthatna. Az ég ugy áldja meg a jó királyt, ha k. személyével való beszélhetéstől nem tiltand el többé egy érte hiven érző nemzetét. Ha pedig nemzet 's közted közbenjáróra lenne szükség, ez olly egyén legyen, kit semmi párt viszály, igéret, vagy szebb jövendőbeni kilátás egyik párthoz se vonz; — ki ugy a király, valamint nemzete szeretetét birja; és ez nem más honunkban mint a nádor.

A nádor.

Ébredj nemzetem! nyolcz század alatt, az egyetnemértés, és viszálkodás kárhozatos bün sulya alatt mit sem tevél. Igaz, ötven évet multra tekintve, hazánkra már ugy most sem ismerünk. Nagy lélek, ki utó napjain még magas ablakjához vezetteté magát hadd látná, 50 év alatt mit teve, 's megszemlélve az ifjú Pestet, öröm könyeket sirt, hogy e szép bimbót nem tudván kinek hagyja nagy vigyázattal a' kinyilás alkalmával el nem rontani; de eszibe jutott fia, 's megelégedéssel ment 's mehetett beteg ágyához az örökletbe szenderülve el. — A nemzet sirt, 's fájlalta elvesztését a nagy léleknek.

Nincs olly fájdalom vagy veszteség, melly hosszú idők lefolyása után könnyebben elviselhetővé ne válnék; az idő az, melly, megemészteni látszik mindent; kivált ha a remény, másban feltalálhatni a veszteséget biztatja az embert. A magyar nemzet igyált most 1847. November 12-én mert alig várhatta ujra nyilt jelét, szabadon adhatni, mint szerétte elhunyt nádorát.

Most a nemzet hasonlít nádorához; ifju mind kettő. Fel, fel tehát, ne sok, de hasznos 's nagy tettekre ifju kebel!

Im az ország mint egy kert, mellyben ugyan többször kezdetett már ültetés, de a viharos idők által ujra szétpusztitva lőn; mert nem volt az országnak annyi csendes ideje, hogy kebelében a növények kellő életre jöhettek volna. — Ollykor a kertnek alig látszott nyoma, sőt a nemzet is majd nem el veszett, 's ha volt, ki uj életre iparkodott hozni azt, a zsarnok önkény által semmivé tétetett, vagy béketürése végre is elveszett 's megvetve fordult saját országától el, idegen kertekben keresvén gyönyört. Csak a volt nádor türt tél századot 's im sikerült nekie bimbóban hagyni e nemzetet, hogy nagy reményü fia vigyázva kifejtse azt, mert a nap megelégitő heve, árt a még gyenge ibolya bimbójának.

Legfőbb egy mit ajánlok erre nézve, nagy fáradtságba kerül, de bizton gyümölcsöző. A kertész ne legyen rest soha maga személyesen megtekinteni minden hajnalon kertjét, valljon illő rendin van-e minden, a kertész bojtárok jól locsoltak e, érdemesek-e a tartásra, használnak-e annyit mennyit emésztenek?

Igy hiszem én a nemzetet; kert az ország; kertész a nádor; (mert főkertész a király) ur, az egész nemzet; kertész bojtárok többen, ollykor számfelettiek is, köztök egy fő bojtár.

Össze-vissza nép sokszor a bojtárság — 's magok közt sem tudnak békével meg lenni, igy a kert' ápolása csak marad, marad — miglen a jó kertész közibek le csap; — könnyü dolgok volt eddig nekik, csak képzelni: uroknak se számoltak, ollykor még öntözni is resteltek, ritkán néze valaki utánnok, az öntözésre az utczákon ácsorgó idegen népből fogadtak ahhoz nem értőket, kik vagy megzabáltatták vizzel a növényt, vagy többnyire össze vissza zavarták a' vizet. Az illyenek, ha bár ugy magától néha nőtt 's virul is virág p. o. mit a természet a földgyomrában ad 's teremt; azt az urnak alig mutaták, hanem magok közt, vagy idegen kerteknek elosztják; 's mit az úr évenkint a kert fentartására szánt — mindég kevesellik, az ur egyéb cselédjeinek a kertből kivitelt tiltják, 's nem egyszer az urnak saját kivánatát is órolják.

Mind ezeket a jó kertész, ki naponta szemléli kertjét észre veszi 's megakadályozza.

Ez most már nem olly nehéz munka, mint nyolcz század lefolyása alatt, midőn kertünk határa mindég háborgattatott, ollykor csak a' végzet őrzé: hogy a Lengyelek sorsára nem jutott. — Most megtörve látszanak a veszélyes idők, kertünknek határa biztos lehet, 's a kertész, úra kivánsága szerint intézve dolgait, azon kertet, mellynek plantálásába eldőde bele halt, az úrhoz vonzó kertész bojtárok segitségével, a legbiztosabb 's virágzóbb állásba helyezhet. Mi szép ifjunak lehetni! de mi szebb, mint illy magas, 's minden időt felhasználni tudó ifju léleknek annyi teendőknek (mellyek általában csak tőle függenek) nézhetni elibök?

Ha idődet perczenkint használod, nem vagy magad; kettőért tesz, ki minden időt haszonra fordit. — Nem tud élni az, ki csak maga rögtönözve, idő számitás nélkül él.

Legfőbb: ismerd embereidet személyesen kiket a kert ápolgatására magadnak segédekül választól, vagy is, kiket a nemzet vezérlésekor használni kivánsz; 's ne hidd: miszerint csak rendkivüli előléptetések által vonhatni a' kormányra alkalmas egyéneket; korántsem: mert dics vagy pénz vágyból cserélni köpenyt olyannak, ki másként önerejéből előbb a nemzet javára volt, köpedelem. Ki hivatal vágyal, minden áron csak előléptetést keres, jó kertész bojtár egyik részre sem leend, mert tele vágyakkal, állásodat is megirigyli; pedig egy jó kertésznek párton fölül állónak kell lenni. Igyekezni kell bár minő áron megszerezni az olly egyént, kiből személyesen láthatni, miszerint a' hivatalt nem keresi, de elviselheti. Valamint iparkodni a legbátrabbakat a népből kiszemlélve, jó téteményiddel ha nem lehetne, tehát leereszkedő viselet által édesgetni, mert mindennek vagyon nyitó kulcsa e világon; azért beszédben soha ne légy fösvény, az ég mentsen a' némaságtól, személyedhezi juthatást senkinek meg ne akadályozd, a népszerűséget nyiltan ne keresd ugyan, de okokat elvesztésére ne adjál. Én szerintem, az éji zenét, az ablakok alatt elhaugoztattam volna, 's nekem úgy tetszett: mint ha valamelly kertész erővel akadályozná a hajnalkát nyilásában; a magyarnak már természete a rögtöni tisztelgés 's éljenzés.

Különben, ezt más akaratának engedve tevéd; de a fő kertész nem ismeri a magyart, még is mondják; hogy félne tőle, kár pedig, csak tudni kell vele bánni, meglássák: dohányt is fogna hagyni idegennek saját kertjében vágni.

Vigyázat 's szigoru felügyelés kivántatik, ne hogy a kertész bojtárok ha valamiként a fő bojtár inyére nem tesznek is, de az igazság korláti közt maradnak, azonnal ne nyugdijaztassanak; mert fáj a tiszta kebelnek, az igaztalan bántalom.

Mint kezdted, ugy ápold a magyart, hidd: hogy meglepő volt a Horvátok közt azokat felszólitani kik magyarul beszéltek, mert ők deák nyelven várták beszédedet.

Pest megyének főnöke lévén, népszerüségedet ott óvd, minden párton felül; a megye értelmes, mert az ország gyűl pontja ez; 's ha a legszebb kertben is, mint mondák ott neked, gaz terem, azért arczod mosolyával a tolakodót vissza rezzentheted.

Igy Te, vagy az, kinek legszebb jövő nyilik a nemzet kertjében, iparkodjál az időt használva, ugy végezni: hogy ötven év mulva a nemzet neked szobrot emelve aláirhassa: *Te benned bíztunk 's nem csalatkozánk.*

Gróf Apponyi György.

Fő kertész bojtár a nemzet kertjében, jó ész, szép fiu, megelőző 's lekötelező szives vonzalmát érezteti a nála levővel. A fő kertészt rá vette, 's maga kivánt lenni, az előtte valót fördőbe küldötte. Szép, de azért jövőre többé senki irányába nem ajánlható; valamint a pesti zsidó dolog sem. — Mind a kettőnek az egész fizetését megadatta, 's az egyikkel azt István ebédjénél tudatta. — Átkozott jó számitás.

Jelen országgyülésre minden áron az udvari pártnak többséget akart szerezni; de itt is számitása 's tervei, mellyek, a bizonyos kivitelre számitvák; ugy az egyének kikre csak röktönözve ezek' végrehajtása bizaték, ollyanok vóltak: kik előtte kutya módra csusznak, ezeknek ő bár mit mond, azt vakon teljesiteni iparkodnak.

Im lássuk, mi hasznot tett legujabb időkben az udvari párt részére. Elárasztotta az egész országot helyettes főispányokkal 's ez által a nemzet jó timár legényeit, csak jobban ingerlette.

Rosz számitónak tartom tehát a fő kertész bojtárt, mert annyi sok uj törekvéseivel, ha állását jobban meg nem fontolja előbb utóbb ő is bukik, mert roszul választott általa pártolt egyénei vagy otrombák vagy szerfelett ingerlékenyek, 's igy saját pártjának sem kedves emberei. Tudjuk, miszerint minden áron akadályozni kivánta, hogy Pest megyéből Kossuth követ legyen; — inkább a soroksári birót, csak Kossuthot nem. — Körmöczy kanonok vólt a mindenese, ez ujra maga mindent nem végezhetve, a pesti Vurm kávéház hőseit használta; a kormánynak sok pénzét elköltötték, de nagyobb részét saját zsebeikbe dugták, a papság közt is szedegetiek; 's Apponyinak mind ezekkel mi hasznost? csak uj kudvarczot hoztak pártjok részére: Körmöczi vólt tehát et comp. a fő persóna; az udvari párt azt hiszi hogy kanonok urammal hasznot hajt részére, korántsem: mert ő azon egyénei közzül a kormánynak, kinek bárholi közbenjöttével mindég vesziteni fog, mert ellen pártot ingerlő egyén; tudjuk Pest megye gyülésein, 's aljasságát kimutatta, a követválasztási szavazat szedésnél; azért degradálnám káplánságra őt.

De őt Apponyi pártolja 's biztos lábon áll. Lássuk: — Nagyváradi káptalan követjének ajánlotta, a levél a Nagyváradi főnek szólva gyors postán is későn jött; vagy is, követnek nem hogy szerették vólna, hanem körökben sem igen kedvellik, azért az ajánlő levél mindenesetre késett, 's két követet pedig nem bír a káptalan tartani? dehogy nem birna! hanem inkább senkit, mint az ingerlékeny Körmöczit.

Apponyi szava tehát már bukott, ez ugyan többször is vólt titokban, 's ki fecsegnem itt most is talán kár vólt.

Mindezek ellenébe azért Apponyi kedves ember, de nem politikai tekintetben. Itt ő önfejü, nehéz neki magával elhitetni: hogy mióta ujitásait kezdette, sokat helytelenül tett. Ő az országot valóságos kert földjének tekinti, ugy kapálván 's szántatván azt eddig: mint neki össze vissza tetszett. — Ajánlható neki a rendes szántatás; hogy eldőde sorsára magát ne juttassa.

Istenemre, kár Apponyiért: — reám azért neheztelnek sokan, hogy mindég dicsérem őt, mint ime most is; én nem mondok egyebet, csak a mi igaz: hogy nekie elébb utóbb buknia kell, ha a nemzettel ezentul is annyira ujat húz. Már mire való vólt a k. intézvény Pest megyéhez, a honoratiorok szavazási tárgyban; az illyesek csak a k. intézvények tekintélyét csökkentik, mellyeket a nemzet jobbjai száz főispányi helyettesek kinevezése 's elnökösködése után sem fog elfogadni.

Különös állása van tehát most Apponyinak, nem szereti ha valaki keze alá szól; — őt megismerni ajánlom mindenkinek, az eljuthatás hozzá könnyü Bécsben, a magyar udvari Cancellaria épületében a kapu alatt balra 29 lépcsőn kell hozzá felmenni. A titoknoka Miske igen mulatságos kis görbés báró, ez olvassa át előbb az ujságokat, 's mit főnökének elolvasásra méltónak itél, vörös önnal szokott megjegyezni.

Pozsonyban hallottam, miszerint November 11-én midőn a király szállására kisértetett, az elébe rendelt küldöttségek 's főbb hivatalnokok által, a kocsija bakján Metternich, Apponyi, 's Cziráky állottak vólna, Apponyi legbiztosb helyre vette magát közből, félvén szélső lenni, ne talán le rántsa őt, a Hollinger kavéházban éjjel épitett falat le rontó ifjuk' valamellyike; de látván a nagy csendes békét, ő kezdette jobbra balra lökdösni a' két szomszédot, maga kivánván ott is lehetni csak.

Vigyázz, ha hogy helyzeted változik, 's helyeden más leend, te a nemzet kedveltje lehess!? Ne hidd: hogy nincs ellened senki, sok macska van a teljes köcsög mellett, 's igaz mondás: „Arma aperta, palam vites, fraus et dolus occulta, eoque inevitabilia.“

Kossuth Lajos.

Az ellenzék pártnak kocsissa; ékes szólásáról — melly van is — ismeretes. Soha se lesz az udvari pártnak embere a hat év helyet ezt esküdte midőn Pest megye részéről mint követ jelen országgyülésre felesküdött. Én őt a kam. jószágok főigazgatójává nevezném ki, csak azért is hogy miként viselné magát, én ugy vélem, igy is lehetne jó timár legény; — mert én az igazat 's nemzetre üdvöst ajánlom pártolni mindenütt. Ha a nemzetnek van, akkor az ugy nevezett kormány se lesz semminek szükiben; de ha a nemzet szegény, vagy elnyomott állapotban sinylik, nem biztos az udvari párt' állása, 's nincs vészes időkben erőteljes menedék. Azért én az udvari párt emberei közt különbséget szeretek tenni. Ki csak vakon — minden további meg gondolás nélkül tesz 's tétett a kormány részre, legyen az bár legveszélyesebb a' nemzetre, 's ezt átlátva mégis saját nemzete ellen törekszik, az a felakasztani való egyének közzé sorozandó. Csak azt pártolni, mit mindég az idő 's körülményekhez képest czélszerünek józanul elismerünk, ha mindjárt az a kormánytól jönne is, a nemzet' állása veszélyeztetése nélkül, nem tartom megvetőnek, 's ki igy cselekszik 's fontolva tesz — mint Zala hajdani 's most még élő követe — jártas 's sok vándorlást keresztül élt okos timár legénynek tartom.

De térjünk a személyre: most Pest megye követjévé nagy diadallal választatott; az ellenzék résznek husz ezer ezüst forintjába került a választás, én részemről készpénzben adtam vólna nekie, de mellette minden áron követnek küldve. Most nagyobb fontostágot nem akart magával felvenni csak mint más egyes követ akar müködni; másként különben egy kicsit büszke, Pest megye követje, — Zemplénben még erről tán gondolkodni se mert.

Beszédjei — mellyek czifra szavak hiányával nincsennek soha — mindég a szivhez vannak intézve, 's szüntelen előfordulván a Kraiszhauptmanság, szabad sajtó, olygarchia, nemzetiség, szabad szólás, alkotmány-sértés, szabad elvüség, 's több más illy féle szavakkal szünni nem akaró taps 's éljenre, akaratja nélkül buzditja a hallgatóságot, — meg is kell engedn: hogy előadása remek, 's most az alsó tábla első emberei közzé sorozandó.

Rendesen, mikor zene tisztelgések után ablakjából beszél, vagy — mi többször van — az ifjuság közibe le jön; szenvedéseit, — mellyeket a korlátlan felső hatalom önkényétől igaztalanul fogva szenvedett, — mindég felhozza; mikor reá a tüzes ifjak kardjaikat a földhöz ütve mondjuk egymásnak: Felséges isteni angyali beszéd. Most Pest megye által minden szenvedéseiért megjutalmaztatott.

A fő kertész bojtár, midőn Körmöczytől Kossuthnak követté választását megtudta, tüstént beteg lett, 's audientiat a Cancellariánál sem adott; hanem a k. előadások ujolagi kidolgozásához fogott.

Azon festvény, melly Kossuthot gr. Batthyányi Lajos által mozsárban törve ábrázolja, Szentkirályi 's gr. Ráday pedig csudálkozva kérdik a törötől: mit csinál gróf ur? Felelet: „*Borsot török Aponyi órra alá*" Aponyinak is megküldve, általa bors gyanánt vétetett; azóta ha rá gondol is tüstént nagyokat prüszszent.

Lássuk végre még egy pillanatra Kossuthot. Igen tevékeny ember 's kár hogy a' tavasszal Bécs-t össze égetett Bank-czéduláiból egy szekérrel neki nem adtak, a' helyett: hogy megégették; mert pénz erő nélkül, minden szó elhangzik üressen. — Különben illő, hogy az udvari párt is becsülje őt, mivel nála a meggyőződés teszi azt, mit másoknál a személyes érdek. Jó timár legény.

Gróf Széchényi István.

Furcsa helyzetbe tette maga magát most e nagy szemöldök, Mosony megyéből követ. Azt hittük: Kossuthal mint leendő szomszédjával akar ujat huzni, — vagy is veszekedni folyvást, de már vele az utczán is karon fogva járt.

Önző a szó teljes értelmében annyira: miszerint ha véletlenségből, a védegylet eszméje, nagy szemöldökében fogamzik meg előbb, mint másnak eszében, ugy létre jön, de igy minden áron ellene törekedett.

Gondolván, hogy a felső táblánál elég lesz az udvari párthoz szivó egyén, az alsó táblánál udvari pártot szaporitandó, maga magát követté alakitá.

A volt nádor halálával, ollykor mint leendő nádort emlitik; mentsen isten, mert ő párt embere 's igy nádornak nem való. — Egyébiránt magyar hon' leghasznosabb, 's legtevékenyebb emberei közzé sorozandó, sőt ha igazán tekintjük, az első helyet foglalja el, minden szép 's nagyra (p. o. lófuttatás) szer-

felett törekszik, 's kivált saját eszméjei, vagy jártában, 's mint vólt katona keltében kül nemzetektől hasznost tanult, azt minden áron hazája javára előmozditani törekszik.

Amphibiumként változik évről évre; toppant terjedelmes könyveiben egy évben fehéret, más évben feketét beszélvén, de ő azért csak ir — ha senkinek se tetszik is, avval nem gondol, nagyon okosan; — még pedig igen hosszasan mindég, nyakra főre előbbi elvei ellen — ő tehát folyvást csak ir, 's sokat beszél 's folyvást az udvari pártnak embere. Rosz timár legény.

Legjobban érezte magát, midőn a tiszai utját tette, mert nagyba mentek neki a tisztelgések.

Ha ő a gőzhajón utazik, akkor ajánlom mindenkinek az utazást mert rendesebben megyen, csak tart tőle a kapitány sereg, őtet pedig a különcz uti öltönyeiben érdekes látni.

Szóval: ő egyik ébresztője hazánknak, ő nyitotta fel szemét — a haladás ösvényén, — csak másnak uj 's jó eszméjeit is kedvellene, pedig igaz marad azon mondat: „Non sapias ex ore tuo tantum; sed boni consilii, et dictorum, quod etiam ab alio provenit, sis amicus et fautornam hoc est generosi animi, et virtuosae atque sanae mentis signum. Értjük?

Báró Bémer László.

Nagyváradi püspök, tehát udvari párt' embere, az asszonyi nemnek esküdt ellensége, azért Junák kanonoktól messze soha sem lehet, magával vitte még eddig, 's mint látjuk nem maradhat el tőle most se. Azt hirlik miszerint Pozsonyban egy festvényt kapott vólna, mellyen a püspök mint kakas, Junákot mint öreg tyukját kerülgeti; — Körmöczy pedig mind ezt, az ablak párkányára kapaszkodva lesi, 's rajzolja; hogy Bécsbe a netaláni tény után gyors postán azonnal mngküldhesse. Hiába csak rosz a világ.

Mint püspök állásánál fogva az udvari párthoz tartozik, bár külömben barátságos körben kimondani nem retteg a fő kertész bojtár által elkövetett hibákat.

Mióta Egerben az ellenzék a papi pártra rohanva összetört 's rontott mindent mit tanált vagy hova férhetett, azólta a nyilvános korteskedésnek nem barátja; miért a mostani követválasztéskor Tisza szavára nem is állott.

Gróf Ráday Gedeon.

Az ellenzék szilárd 's tevékeny embere, erős 's kitartó timár legény. *) Pest megyéből követnek mehetett vólna, de inkább saját áldozatjával a Kossuth pártnak, az ugy nevezett Centrum által elnökévé választatott. Hat száz ezüst frtot irt alá a Kossuth részre,

*) Timár legénynek szeretik magokat nevezgetni az ellenzéki körnek ollyan tagjai, kik szilárd jellemeikkel a nemzet emberei, 's a gyüldében nem járnak, tehát radicalok.

de két annyit is elkölthetett mellette, Kossuth nagy részt neki köszönheti hogy követ. Majosházát 's Aporkát sokszor megjárta a követválasztás napjai előtt; a fejét se tudta ollykor hogy hol van, csak akkor szedte össze, midőn Bécsből egy névtelen levelet kapott, mint egy jutalmul az elnökségért; a kokárdákat csináltató grófnétől pedig olly rendkivüli nagy kokardával tisszteltetett meg, hogy ajándékban Baucher franczia mű lovagnak elég lett volna.

A Nógrádi bukott pártot ő ideiglenesen segitette, melly párt egy gróf, és ujoncz követ szavára lépett fel.

Gondolván hogy a felső tábla az ellenzék részről most kisebbségben leend, nem is gondolt Pest megye követségére, 's igy a felső táblánál az udvari párt ellen szavaz.

A Budapesti Hiradó közölvén az ellenzék pártnak Pest megyei követválasztás napja előtti diszmenetét, a speudó betyárok czim alatt, mint gondolom hogy volt a lapban jelen egyént is értette tehát, én most azt irom vissza: egész betyár a ki irta.

A kormánytól nagy impolitica volt hogy a censort el nem csapta, ki megengedte az ujságban azt a czikket kinyomni; mert irna csak az ellenzék az udvari párt ellen ollyas mit, mind ki huzná a censor, azért ha van censor már az is párton felüli lenne szerintem, mert ugy az ellenzék, mig teljes szabad sajtó nem lesz, mindent Lipcsébe küldjön, mi napvilágot akar látni, ha csak egészen hizelegve nem irna, az udvari párt irányában. Nincs ocsmányabb bün előttem mint igazság ellenében tenni, 's vakon részrehajlani.

Gróf Batthyány Lajos és Kázmér.

Felséges timár legények, a Budapesti kiadó czikkje ezeket is sértette — a többi történt nem ide való.

Kossuthot mondhatni ezek erszénye tette követté; először egyenkint két két ezer pftot irtak alá.

Lajos nem hitte — azt mondják — eleinte hogy kivihető lenne Kossuth követté tevése, 's sokszor kérdezto a körben — a timár legények apját — Fényes Eleket — valljon van e reménység? Ez őt bizonyos sikerről biztositván — ment azonnal kokardákat megrendelni.

A felső táblánál, felesleges is emlitenem, hogy a nemzet javára törekednek, 's az ellenzékkel szavaznak; kár hogy az utóbbinak jobb folyó beszéde nincs; de hála istennek birja a nemzet, részére őket. A haza javára *éljenek* 's törjenek több borsot is Aponyi órra alá.

Ifj. Asztalos Pál.

Marmaros megye követje. Jó timár legény, igy a szabadelvüek közzé sorozandó, 's a nemzet pártján van, 's ennek szeretetét megérdemelni kezdi is.

Kormány hivatalra vágyódik azt mondják, most még kár vólna, idővel öregebb napjaira a bizonyos kenyértől nem kell messze esnie senkinek, egyébiránt van elég egyén 's vólt mindég kormány hivatalon, 's azért az ellenzék párt szeretetét el nem vesztette.

Marmaros jól választott, 's kebeléből egy egy szilárdabb jellemü egyént alig, vagy tán nem is hüldhetett vólna.

Mostani országgyülés alatt marmaros követjét nem fogják a járomba nevetség tárgyává festeni — mint mikor követje volt; hanem ugy hiszem hogy az öreg béres helyét, most is a fogná pótolni, ki a mult országgyülés alatt.

Szluha Imre.

A kormány párt' vak embere, álmában is pecsovics, 's mégis a szabad Jászkun kerület követje, — ennek legkönnyebb egész magyar honban követnek lenni.

Szegény szabad kerületek, olly tiszteletben áll Pozsonyban követetek, hogy kit csúfolni akárnak — *Szluha Szluha* kiáltásokkal elnémitják; illetlen ugyan, de ugy van.

Én tótul nem tudok, de azt mondják, Szluha — öreg bérest tenne magyar nyelven, honunkban pedig a Jászkun kerület még a legtisztább magyar (Fényes statisticája szerint) illő tehát, hogy tótul ott ne beszéljenek, hanem magyar nyelven szólitsák szluhát.

Azt is hirlik, miszerint az egész Jászkun kerületben csak egy egyénnek fordult meg eszében: valljon nem vólna e illőbb visszahivni Szluhát, de ezen eszméjétől ugy megijedt: hogy szobájában körülnézte magát, 's mindent megvizsgált, nincs e közelében valaki, ki gondolatját meghallhatta 's Szluhának elárulhatta vólna; mert egy kun tisztviselőtől hallottam miszerint még nagyon is félnek a mellett tőle, hogy szabadulni akarnának.

Na de van uj nádor, majd segít ez mindenen, rendezni fog titeket is, személyesen — mint Nagyváradon mondá — fog megszemlélni mindent.

A világ sarkából fordulna ki, ha Szluha az ellenzék embere lenne, ő testestől lelkestől pecsovics.

Követi tudósitásokat, nem küld, hanem azt iratja: „olvassák a Budapesti Hiradóból."

Követ társat csak szokásból viszen magával, az ritkán, vagy is inkább soha sem szól, mert Szluha az első követ, ő meg mond mindent mit kerülete akar; pedig dehogy mond; hát a petitiok mire valók vóltak most is küldenének de nem mernek szegények.

Nyomorultabb helyzetben nincs egy megye se mint e szabad kerületek, ennivalójok van, ha terem a többire nézve csak vegetálnak.

Pozsony-Bécs 1847. november 28-án.

Végszó.

„Rozsa korány mosolyog bibor felhökbe merülten."
T. B.

Nincsen egy szó
Öszve hangzó
Honfiaknak ajakárol;
Nincsen egy tett
Az egygyélett
Nemzet élete fájárol!

V. M.

Jó reggelt magyar nemzet! Ébredj, hiszen kivíva a szabadság isteni mive! Ébredj nemzetem!! Mi zaj? mi vész fenyit? ó népek istene! csendes álmomból mi ver föl engemet? olly nyugott volt a hallgatag éj! szép kertnek pázsitán álmodozék, mintha lehulva róllam az ármány bilincsei, szabaddá lettem rongyosan megrabolva a kül kertekből mellém rendelt sáfárkodók által; ébredve az éjszaki szél' dühétől ujra elnyomattam vólna!

Ne hidd! te élsz, csak álmodál; most saját fijaid ápolnak tégedet, kiknek ön életök nem kevesebb, mint tied.

Ne mond: lásd: nincsen ruhám, mibe öltözve a kül vihar s zordon tél elől menthetném magam! *veszve* vagyok!

Édes Hazám! E szép kert lakosi nem feledtenek, s külkertí mintára hozatnak ruhát, s minden védő eszközt rendelnek majd neked- csak várakozz; mert már a nép tanács éretted összejött, hogy mellyik kül kert mintájára ápoljanak s védjenek? Már uj bojtár sereg vezérli ügyedet, kik iparkodnak védeni s az élet sikamlós utjára vezetve, szilárd helyezetben látni. Csak csendesülj Hazám! az össze jött tanács már helyezi magát: ki mikor, s mellyik kárszékbe hogy üljön? Ez szükséges, ugy mond a tanács többsége; mert ezt teszik mindenütt kül kerteken is. S bár feldulatik is a kül elem által a kert határa, se baj a szokásos tempó megtartatik.

Oh népem istene! miért ébredék, hogy csufosan várjam hajnalon a halált! Adj egyetértést fiaim keblökbe s a viszálkodást törüld el köztük, ne jusson többé e szó „táblabiró" eszökbe s nyujtsál nekik egy csepp malasztját a csendes s rövid modoru tanácskozmány eszméjének.

Itt, az ujra született hon „ament" akart rebegni; de a nép képviselők terméből, mint földalotti zaj, mint villám utánni gyors csattanás hatott szét e hazán; mert az egyetértés, a hon azonnali ápólására, a hont képviselök keblökben tán a poklok által szétzuzatott, ollyannyira: hogy sajtó vétséggel akkor vádoltatnék,

ha azt irnám: „miszerint magyar hon első népképviseleti alapra fektetett gyülése, méltányolva helyzetét s jelen aggasztó korunk kivánatát, hozzá illőleg gyors megfontolással a kellő rend s csendben egymást költsönösen kihallgatva (ha ollykor titkosan is) tanácskozik; hogy nem szükség azért: mert a közép s jobb oldal egyszer kissebségben volt, e kissebség lármájára a az elnöknek a fővege felterésével az ülést fél órára is felfüggeszteni, 'sat. mondom ha igy irnék, illy hiven, illy modorban adnám a nyilvánosságnak e szavakat, akkor sajtó vétséget követnék el. Hallgatok tehát, hiszen elég fájdalom hogy a gyorsirok szorul szora irnak. — De azért nem győz mindig a többség s a kissebbségnek ha elkeseredik nem mindég hasznos ugyan de ollykor elkerülhetetlen fegyvere mindég akad. Azért e párt vélemény csendes eltürését s a ne talán fel hevült kedélyek lecsilapodtáért, kérjék némellyek a magyarok istenét.

S valóban, hogy áll most a nemzet? Szerintem mint egy kertnek háza, melly égni kezd; e tüzet az ur által elkergetett, s idegen elemhez menekült kertesz bojtárok fujják; a kert lakói lelkesülten vágynak elnyomni még most csak itt ott szikrázó tüzet, de vissza tartatnak, tán ezek is a volt bojtár sereg által? nem — hanem az uj bojtárság az illy nemü tüzek azonnali elfojtásához szokva nincs s azért kül kertbe szaladt, hogy valami idegen keményseprőt a tüz elyomása vezérlésére hozzon. S addig a ház csak ég, mert kül tánács szerint rendezni kell magát ha mindjárt ez alatt a hon elveszne is. — A szóval ajánlott eszköz még nem menti a hazát, de a magának tekintélyt kivivo uj bojtár sereg, a kor jelleméhez alkalmazva magát, egy pár hét alatt a kimondott igét, tetté érlelheti. Mert kérdem én! valljon azon Metternich felé vólt bajtárság — mellynek feje most oroszhonból puskáz — feltéve hogy teljes bizalma lett volna népének hozzá s pénze nem lett volna, de adóssága sem, pár hét alatt nem teremtette volna elő „ha a poklokbol is“ a hont védő eszközt a jó fegyvert? hát meg biz a; de bizalom hiányzott részére, s a fegyver magától nem mozog. Kertünkben még most mindenfelé a bizalom illatja száguldozik, ember tehát van magam is, martius 16tol ugyan elgyengült beteg, ki állok, csak azt lássam: hogy e nemzet nen táblabiróskodik, a czifra szavakban menedéket nem keres, s a nyilvánosságnak, ezen népelem összetartó lánczszemnek, teljes barátja, s az időt nem vesztegeti. Óhajtnám, ha a ministerium a kellő tekintélyt *nem eggyesei által* iparkodnék fentartani részére, nem értem ez alatt a kancsuka modort, miszerint a közép s jobb oldal azonnal fejet hajt, mert nálunk a' minister pártnak mindég többsége leend elejinte mind addig, még nem nélkülözhetjük a' kormány által osztogatott *zsiros falatokat*; magunk iparja által szerzett pénzünknek kell tehát lenni, nem pedig más egyegyes kegyelmétől nyertnek, az illy pénz, ritka ember, kit el nem tántorit; de ez honunkban mind addig, méglen uj életszakok nem nyitatnak a' közlekedési 's kereskedelmi ministerek által, mindég igy leend; miért a bal oldal mindég kissebséggel müködend azért

jobb csak megkérdezni némely nem fontos tárgynál az elnöknek: Mint akar a jobb oldal, s közép? hogy ellenkezőjét a bal résznek tudtul adhassa; mert sok tárgynál az eszme cserevégett a vita helyin van, ámbár most egy évi vita után is veszitne a bal oldal, de legalább a népnek, kinek a küldötte, bár mikor számolhat; s ezért majd a lassan lassan nagyobbuló politicájukat jól követik. Mert az a *többség* nem midég számszerinti, mégis döntö; mint Bécsben, a' burgban több katonaság volt, mint kivontt kardokkal az ifjak, még is a' kor kivánata szerint a' katona csak etette lovát 's az ifjakra nem rohant martiusban, pedig győzött volna akkor; de urunk, az ugyan ott jelen nem volt, mi népünk kivánatát erőtetés nélkül megadni jónak látta. Igy ne hidje a' népképviseleti gyülés, hogy ő maga a' nép! korántsem, csak egygyes vélemények, lekenyerezve, ollyik valamelly kövér lud zsiros piritosa által. Csak tessék majd haza menni, a' nép majd nyilatkozik. Szerintem a' képviselő ki a' törvényhozásban részt vesz, kötelessége a' nép közt az általa hozott uj törvényeket kerületében kihirdetni, 's igen uraim! ez nem tréfa, 's egy adag fagylaltal nem üthetni el, ön csak hirdesse az uj törvényt, önt kell a' népnek kedvelni, mert választotja, — vagy bocsánat, tán nem is ismeri önt. Végzem soraim, reménlve: miszerint a' képviselő házzal találkozni szerencsém leend e czim alatt: *Magyarhon 1-só népképviseleti gyülése 1848.*

Pest juliusban 1848.

Dr BALLAGI GÉZA.

Foglalat.

Előszó.
A magyar nemzet.
A király.
A nádor.
Gróf Apponyi György.
Kossuth Lajos.
Gróf Battyány Lajos s Kazmér.
Báro Bémer László.
Gróf Széchenyi István.
Gróf Ráday Gedeon.
Asztalos Pál.
Szluha Imre.

Végszó 1848.

M. NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA

Heckenast Gusztáv bizományában.